

ВОЄННІ НАУКИ

УДК 355.357:006.3.

DOI 10.59226/2786-6920.1.2025.6-13

ГАЛАЙ ВІКТОРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0003-1568-5068>

**ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ НАТО
У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

У статті досліджено питання правового регулювання впровадження стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України в умовах воєнного стану. Акцентовано увагу на необхідності адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів для підвищення обороноздатності держави та поглиблення співпраці з Альянсом. Проаналізовано адміністративні, оперативні й матеріально-технічні стандарти НАТО та розглянуто ключові нормативно-правові акти, що регламентують взаємодію України з НАТО у сфері безпеки і оборони.

Виявлено відмінності між кадровою політикою та матеріально-технічним забезпеченням Національної гвардії України і стандартами НАТО. Запропоновано шляхи їх усунення на основі інтеграції до єдиної системи підготовки сектору безпеки і оборони, а також зазначено потребу у прийнятті комплексного нормативного документу для чіткого формування спроможностей Національної гвардії України відповідно до процесів військової стандартизації та сумісності зі структурами НАТО за визначеними критеріями.

Ключові слова: *правове регулювання; національна безпека; державна безпека; стандарти НАТО; Національна гвардія України; доктрина; візія; воєнний стан.*

Постановка проблеми. Україна сьогодні потребує зміцнення збройних сил та підтримки відповідних міжнародних інституцій. Стандарти НАТО у сфері оборони існують для встановлення військових стандартів та відповідної бази для сумісності збройних сил країн зі структурами НАТО.

Завдяки імплементації у вітчизняне законодавство розроблених адміністративних, оперативних та матеріально-технічних стандартів НАТО, Україна має досягнути належного рівня обороноздатності та поглиблення співпраці з Альянсом, що сприятиме зміцненню довіри та новим можливостям для підтримки у період воєнного стану.

Поступове впровадження стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України, з урахуванням умов воєнного стану, є актуальним питанням, яке потрібно вирішувати передусім шляхом адаптації національної нормативно-правової бази до міжнародних стандартів як шляхом внесення відповідних змін у законодавство, так і прийняття нових нормативних документів.

Аналіз актуальних наукових досліджень і публікацій. Актуальність питання вдосконалення правового регулювання впровадження стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України пов'язана з необхідністю посилення обороноздатності держави під час воєнного стану та реалізацією функції участі у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану.

Наявні наукові публікації з означеного питання підтверджують актуальність та необхідність здійснення подальших розвідок. Зокрема, йдеться про аналіз правової природи стандартів НАТО та її вплив на процеси створення національних військових стандартів [1], заходи сприяння взаємосумісності армії з Північноатлантичним альянсом [12], необхідність трансформації відносин України-НАТО в контексті російсько-українського збройного конфлікту [2], використання задля цього сил безпеки і оборони у системі воєнної безпеки держави і, як наслідок, потреба у прийнятті Доктрини діяльності Національної гвардії України [15], шляхи

впровадження стандартів НАТО у функціонування Збройних Сил України [9], доцільність та особливості запровадження положень AJP-01 Allied Joint Doctrine [27], особливості провадження стандартів НАТО у систем випробувань озброєння та військової техніки [8], питання оцінювання положень стратегічних державних документів у сфері безпеки та оборони [13].

Для реалізації стандартів НАТО Україна має напрацювати відповідну вітчизняну нормативно-правову базу, яка дозволить впроваджувати стандарти, досягаючи основної мети, а саме взаємосумісності збройних сил країни зі структурами НАТО.

Метою статті є комплексний аналіз правової природи та процесу імплементації стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України, а також визначення нагальних проблем та розроблення рекомендацій для подальшого вдосконалення її спроможностей у контексті забезпечення державної безпеки, зокрема під час воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи правову природу стандартів НАТО, дослідники [1, с. 26, 29] слушно зауважують, що процеси військової стандартизації відповідно до стандартів НАТО мають враховувати і міжнародно-правові особливості, зокрема, те, що Україна не є членом Альянсу і тому не створює, а тільки може імплементувати їх до своєї правової системи. Відповідно, запровадження стандартів НАТО та стандартів у сфері оборони держави-членів НАТО має відбуватися за окремими процедурами.

Стандарти НАТО, на думку О. Кушти [2, с.152], можна розділити на:

- 1) адміністративні (стандарти ведення військової документації, управління діяльністю військ);
- 2) оперативні (проведення військових операцій згідно з програмою «Партнерство заради миру», вдосконалення військової освіти, навчання іноземними інструкторами військовослужбовців у рамках проведення підготовки до відповідності стандартам НАТО);
- 3) матеріально-технічні (стандарти забезпечення та модернізації зброї, техніки, боєприпасів, харчування).

Забезпечення реалізації зазначених стандартів бере початок з формування системи нормативно-правових актів, якими регламентовано взаємодію НАТО та України у сфері безпеки та оборони.

Передусім це Рамковий документ «Партнерство заради миру» 1994 р. [3], яким поглиблюються політичні і військові зв'язки країн щодо безпеки в євроатлантичному регіоні.

Сьогодні Україна бере участь у різних напрямках програми [4], серед яких: операції з підтримки

миру; спільні навчання; співробітництво в галузі озброєнь та протиповітряної оборони; процес планування та оцінювання сил (ППОС); Концепція оперативних можливостей (КОМ); індивідуальні програми партнерства (ІПП); розбудова оборонних інституцій; удосконалення військової освіти (ДЕЕР) та ін.

Така взаємодія сприяє вдосконаленню підготовки відповідних підрозділів Збройних Сил України та виконує завдання досягнення взаємосумісності з державами-членами НАТО та участі у складі багатонаціональних формувань.

Ініціативу військової реформи в Україні та, відповідно, підвищення оперативно-технічної сумісності зі збройними силами НАТО, було закріплено Хартією про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору (1997 р.) [5].

Рекомендаціями парламентських слухань про взаємини та співробітництво України з НАТО (2002 р.) [6] було сплановано реформування щодо озброєння та військової техніки для військових формувань.

Рішенням Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію воєнної безпеки України» (2021 р.) [7] передбачено вдосконалення застосування та реформування сил оборони з урахуванням підготовки до ведення мережецентричних бойових дій.

Аналізуючи адміністративні та технічні стандарти НАТО, І. М. Лаппо, М. О. Герашенко, О. В. Червотока [8, с. 59] запропонували впровадження стандартів НАТО здійснювати методом перевидання (перероблення, перекладу) із залученням вітчизняних фахівців зі стандартизації Міністерства оборони України. Причиною став порівняльний аналіз STANAG4370 та військових стандартів ГОСТ В 20.39 та ГОСТ В 20.57, під час якого було виявлено відмінності у частині класифікації військової техніки, вимог щодо стійкості, міцності та тривкості до впливу зовнішніх факторів.

Вирішення проблемних питань упровадження стандартів НАТО М. С. Садовський [9, с.42] вбачав шляхом розроблення дорожньої карти розвитку й гармонізації військової стандартизації зі стандартами НАТО, в якій пропонував передусім визначитися із встановленням єдиного термінологічного апарату в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України, гармонізацію з національною та міжнародною термінологічними системами; продовження практики впровадження в діяльність Збройних Сил України стандартів провідних країн світу; автоматизацію діяльності зі стандартизації шляхом розроблення та впровадження автоматизованої системи управління військовою стандартизацією.

З огляду на це, Рекомендаціями за результатами комітетських слухань Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва 2025 року [10] було враховано необхідність реформування секторів безпеки і оборони та правоохоронних органів, законодавче забезпечення реалізації адаптованої Річної національної програми співробітництва України з НАТО на 2024 рік та визначення завдань на 2025 рік, імплементацію дорожньої карти здатності до взаємодії та взаємосумісності з НАТО.

У результаті в затвердженому Кабінетом Міністрів України Плані пріоритетних дій Уряду на 2025 рік [11, с. 22–23] визначено завдання щодо реалізації Програми робіт з військової стандартизації на 2024–2026 роки в частині стандартів нарощування спроможностей складових сектору безпеки і оборони.

Серед тенденцій упровадження стандартів НАТО у Збройних силах України С. М. Попко [12, с. 61] слушно виокремлює розроблення, вдосконалення в Міністерстві Оборони України, в Збройних Силах України внутрішніх положень, правил, статутних документів щодо оперативної сумісності з військовими підрозділами країн НАТО.

Питання оперативних спроможностей українського війська можна вирішити шляхом визначення критеріїв, що дають змогу оцінити такі важливі позиції як вільна мова спілкування між вітчизняними представниками та їх колегами з країн НАТО, обізнаність з процедурами оперативного планування, застосування прийнятої в збройних силах Альянсу тактику ведення бойових дій у різних умовах [13, с. 89]

Необхідність упровадження стандартів НАТО в діяльність Національної гвардії України, як військового формування, обумовлена участю у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у взаємодії зі Збройними Силами України щодо відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій згідно із Законом України «Про Національну гвардію України» [14].

На думку А. О. Каляєва [15], використання підрозділів Національної гвардії України потребують законодавчого забезпечення та вдосконалення, зважаючи на потребу акумуляції зусиль усіх складових сил безпеки та оборони, з огляду на комплексність загроз, що постають перед країною.

За Рішенням Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності» [16], згідно із Законом України «Про правовий режим воєнного стану» [17], Законом України «Про національну безпеку» [18], Національну гвардію України

було залучено до попередження та припинення терористичної діяльності на території Донецької та Луганської областей України спільно з Міністерством оборони України та Службою безпеки України, а також до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану.

Концепцією розвитку Національної гвардії України на період до 2020 року [19] було сформовано перелік невідповідностей Національної гвардії України стандартам НАТО, які стосувалися передусім кадрової політики щодо контрактного принципу комплектування; формування військових частин (підрозділів) оперативного призначення, загонів спеціального призначення; переоснащення спеціальною технікою, сучасним озброєнням, спеціальними засобами, засобами зв'язку.

Для вирішення цієї проблеми було запропоновано наближення названих показників до встановлених стандартів НАТО на основі: процедури інтеграції до єдиної системи підготовки сектору безпеки і оборони; досягнення необхідного рівня бойової та мобілізаційної готовності, оснащення озброєнням, військовою і спеціальною технікою; запровадження прозорої системи кадрового відбору особового складу та ін.

Як результат, за Матрицею основних спроможностей сил оборони (Стратегічний оборонний бюлетень України 2021 року) [20], інституційні спроможності Національної гвардії України виявлені, зокрема, у таких межах: а) визначення рівнів воєнної загрози національній безпеці України; б) оцінювання широкого кола поточних, потенційних та майбутніх безпекових аспектів у короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому часових горизонтах; в) проведення операцій для встановлення контролю над територіальними водами та поза їх межами; г) застосування новітніх зразків медичної та спеціальної техніки для виконання спільних завдань з медичного забезпечення.

У 2025 році було прийнято План пріоритетних дій Уряду на 2025 рік [21, с. 12–13], серед яких вирішення питання нарощення спроможностей Національної гвардії було розглянуто лише в контексті їх забезпечення безпілотними системами та засобами протидії безпілотним літальним апаратам в операціях угруповань об'єднаних сил (угруповань сил оборони) під час кризових ситуацій воєнного характеру.

Формування ефективної кадрової політики на прикладі та на основі стандартів армій держав-членів НАТО було вирішено втілити шляхом виховання лідерських якостей особового складу Національної гвардії України, для чого у 2022 році за Наказом командувача Національної гвардії України [22,

с. 2–4] прийнято «Доктрину з військового лідерства в Національній гвардії України» як спільний проєкт з військовими структурами НАТО.

За положеннями Доктрини [22, с.17], основними підходами до виховання лідерських якостей мають стати мотивація і взаємодія з особовим складом задля досягнення ефективного командування та управління, а також підтримка соціально-психологічного клімату, матеріально-технічної бази, зацікавленість у розвитку військової справи, поліпшення результатів діяльності військового формування в цілому.

Національну гвардію України було визнано серед виконавців Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року [23]. Метою Національного плану є створення умов для забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у подоланні конфліктів, встановленні миру, процесах відновлення, протидії безпековим викликам. Тобто, врахування гендерного підходу при призначенні на посади, підготовки до участі у міжнародних операціях, удосконалення документів, якими регулюється корпоративна етика, протидія дискримінації тощо.

За Концепцією військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року [24] сплановано проходження іноземними громадянами військової служби за контрактом на певних посадах у Національній гвардії України, а також підготовка офіцерського складу на курсах професійної військової освіти оперативного рівня у ВВНЗ Нацгвардії, проведення навчання на курсах професійної військової освіти оперативного рівня.

Задля комплексного вирішення означених проблем переходу Національної гвардії України на стандарти НАТО, було розроблено «Доктрину діяльності Національної гвардії України» 2023 року [25].

Вважаємо, що додатковим важелем до прийняття доктрини є Візія Генерального штабу Збройних Сил України щодо розвитку Збройних Сил України на найближчі 10 років [26], згідно з якою сумісність усіх складових сил оборони та безпеки означатиме: операційне інтегрування, однотипність засобів зв'язку, озброєння та техніки, об'єднання підготовки сил і засобів усіх структур.

Отже, відповідно до положень згаданої Візії, Національна гвардія України має набути максимального рівня взаємосумісності з національними та іноземними партнерами (на підставі керівних документів НАТО), що означає здатність здійснення комунікацій, проведення спільних операцій та здійснення підтримки союзних сил та ґрунтується на загальному розумінні застосування об'єднаних (багатонаціональних) сил.

Саму доктрину, як зазначає А. Ю. Мамзенко [27, с. 96–97], створено в рамках процесів військової стандартизації та запровадження стандартів НАТО, а також використання кращих практик створення доктринальних документів військовими формуваннями держав-членів НАТО.

Основні положення доктрини діяльності Національної гвардії України мають на меті забезпечити [25]:

1) застосування військового стандарту AJP-01 Allied Joint Doctrine [STANAG 2437] щодо формування стилю керівництва діями підпорядкованих військ, взаємини та поведінку командирів і підлеглих (с. 16);

2) формування оперативного середовища за методологією НАТО (політична, військова, економічна, соціальна, інфраструктурна, інформаційна (PMESII) складові (AJP-01)) та запобігання конфліктам (с. 27);

4) оперативна сумісність з'єднань і підрозділів об'єднаних і багатонаціональних сил: технічна (обладнання, системи); процедурна (доктрини, процедури) і людська (мова, термінологія і тренування).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підставами для впровадження стандартів НАТО у діяльність Національної гвардії України, як військового формування, з урахуванням умов воєнного стану, є проблема підвищення боєздатності, з урахуванням того, що стандарти НАТО мають перевірені методи, протоколи у різних сферах; наявність оперативної сумісності, завдяки якій посилюється взаємодія в контексті міжнародної співпраці членів НАТО та інших партнерів; модернізація підходів у діяльності Національної гвардії України, в частині впровадження нових технологій і методів управління під час воєнного стану; підвищення професійного рівня особового складу шляхом опанування сучасні навичок та знань, що забезпечують стандарти НАТО.

Наявні сьогодні проблеми переходу Національної гвардії України на стандарти НАТО, зокрема щодо кадрової політики, формування військових частин (підрозділів) оперативного призначення, загонів спеціального призначення, переоснащення спеціальною технікою, сучасним озброєнням, спеціальними засобами, засобами зв'язку, пропонується вирішити шляхом інтеграції до єдиної системи підготовки сектору безпеки і оборони, використовуючи передусім положення таких нормативних документів як Концепція розвитку Національної гвардії України на період до 2020 року, Стратегія національної безпеки України, Стратегічний оборонний бюлетень України, Візія Генерального штабу ЗС України щодо розвитку Збройних Сил України;

Доктрина з військового лідерства в Національній гвардії України та Доктрина діяльності Національної гвардії України.

Незважаючи на вже здійснені кроки, питання формування спроможностей Національної гвардії України у контексті забезпечення державної безпеки під час воєнного стану потребує додаткового нормативного врегулювання. Це стосується досягнення необхідного рівня оперативного управління, системного навчання особового складу, ефективного оснащення озброєнням, військовою та спеціальною технікою, а також запровадження повністю прозорої системи кадрового відбору. Нині наявні нормативно-правові акти регулюють ці питання фрагментарно. Тому постає нагальна потреба у прийнятті єдиного комплексного нормативного документа, який чітко визначатиме формування спроможностей Національної гвардії України відповідно до процесів військової стандартизації та сумісності зі структурами НАТО за визначеними критеріями.

Перспективним напрямом подальших наукових розвідок є вивчення проблеми формування ефективного механізму забезпечення державної безпеки. Це охоплюватиме визначення оптимальних організаційно-правових форм співпраці між НАТО та Національною гвардією України, що дасть змогу максимально ефективно використовувати міжнародний досвід та ресурси для зміцнення обороноздатності держави.

Список використаних джерел

1. Певцов Г. В., Науменко М. В., Давиденко Л. М. Стандарти НАТО у сфері оборони: правова природа та імплементація в національне законодавство. *Актуальні питання випробувань та сертифікації озброєння та військової техніки*. 2023. № 1(1). С. 25–30. URL: <https://surl.li/hujolc> (дата звернення: 19.04.2025).
2. Кушта О. Трансформація відносин Україна-НАТО в контексті російсько-українського збройного конфлікту. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2018. Вип. 44. С. 147–162. URL: <https://surl.li/entbbv> (дата звернення: 10.04.2025).
3. Партнерство заради миру. Рамковий документ 1994. URL: <https://surl.li/hufmyb> (дата звернення: 17.03.2025).
4. Партнерство заради миру. Україна-НАТО. 2019. URL: <https://surli.cc/ukqrvj> (дата звернення: 07.04.2025).
5. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору. 1997 р. URL: <https://surl.li/gtscueq> (дата звернення: 19.03.2025).
6. Про Рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО: Постанова Верховної Ради України від 21 листопада 2002 року № 233-IV. URL: <https://surl.lu/xzjkuo> (дата звернення: 24.03.2025).
7. Про Стратегію воєнної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р. URL: <https://surl.li/khshcy> (дата звернення: 27.03.2025).
8. Лаппо І. М., Геращенко М. О., Червотока О. В. Деякі аспекти впровадження стандартів у систему випробувань озброєння та військової техніки України. *Збірник наукових праць Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки*. 2020. Вип. № 2(4). С. 55–62. URL: <https://surl.li/szshvg> (дата звернення: 13.04.2025).
9. Садовський М. С. Проблеми впровадження стандартів НАТО в функціонування Збройних Сил України. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2016. Вип. 1. С. 38–42. URL: <https://surl.li/ccyilp> (дата звернення: 24.04.2025).
10. Рекомендації за результатами комітетських слухань Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на тему: «Законодавче забезпечення набуття Україною повноправного членства в НАТО та завдання парламентської дипломатії»: Рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва від 8 січня 2025 року, протокол № 220. URL: <https://surl.li/xjzjgv> (дата звернення: 06.04.2025).
11. План пріоритетних дій Уряду на 2025 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2025 р. № 131-р. <https://surl.li/zrobuc> (дата звернення: 09.04.2025).
12. Попко С. М. Впровадження стандартів НАТО у збройних силах України: стан, тенденції. *Гілея: науковий вісник*. 2020. Вип. 158 (1). С. 61–66. URL: <https://surli.cc/zyhntm> (дата звернення: 02.04.2025).
13. Сасенко І. В., Єфіменко А. Є., Прижбило Т. В. Воєнна реформа України: досягнення та пріоритетні завдання українського війська на шляху впровадження стандартів НАТО. *Збірник наукових праць Військової академії (м. Одеса). Технічні науки*. 2017. Вип. 1. С. 84–91. URL: <https://surli.cc/rncsod> (дата звернення: 05.04.2025).
14. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року № 876-VII. URL: <https://surl.lu/gfetqn> (дата звернення: 29.03.2025).
15. Каляєв А. О. Сили безпеки і оборони у системі воєнної безпеки держави. *Науковий вісник «Демократичне врядування»*. 2020. Вип. 2 (26). URL: <https://surl.li/eprhta> (дата звернення: 07.04.2025).

16. Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 серпня 2014 року. URL: <https://surl.li/uhfzli> (дата звернення: 04.04.2025).

17. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://surl.cc/qbdwie> (дата звернення: 08.04.2025).

18. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. ст. 241. URL: <https://surl.cc/nekbmd> (дата звернення: 04.04.2025).

19. Про схвалення Концепції розвитку Національної гвардії на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2017 р. № 100-р. URL: <https://surl.li/ewamsi> (дата звернення: 14.04.2025).

20. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України»: Указ Президента України від 17 вересня 2021 року № 473/2021. URL: <https://surl.li/escihsq> (дата звернення: 01.04.2025).

21. План пріоритетних дій Уряду на 2025 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2025 р. № 131-р. <https://surl.li/uxdawj> (дата звернення: 09.04.2025).

22. Доктрина з військового лідерства в Національній гвардії України: Наказ командувача Національної гвардії України від 06 грудня 2022 року № 450. ВКП НГУ 1-00.01. Військові публікації. Національна гвардія України. 31 с. URL: <https://surl.li/zdukde> (дата звернення: 19.04.2025).

23. Про затвердження Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544-р. URL: <https://surl.gd/bafkwd> (дата звернення: 20.04.2025).

24. Концепція військової кадрової політики в системі Міністерства оборони України на період до 2028 року: Наказ Міністерства оборони України від 27.10.2023 № 637. URL: <https://surl.lu/winujp> (дата звернення: 03.04.2025).

25. Доктрина діяльності Національної гвардії України: Наказ командувача Національної гвардії України від 22 грудня 2023 року № 1097. ВКП НГУ 1-00. Військові публікації. Національна гвардія України. 60 с. URL: <https://surl.cc/jafklg> (дата звернення: 17.04.2025).

26. Візія Генерального штабу ЗС України щодо розвитку Збройних Сил України на найближчі 10 років. 2020. URL: <https://surl.li/auskbc> (дата звернення: 09.04.2025).

27. Мамзенко А.Ю. Аналіз положень АJP-01 Allied Joint Doctrine [STANAG 2437] та формування рекомендацій щодо їх запровадження в проєкті Доктрини діяльності Національної гвардії України. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. 2022. 4 (74). С. 96–100. URL: <https://surl.lu/avzwri> (дата звернення: 03.04.2025).

References

1. Pievtsov, H. V., Naumenko, M. V., Davydenko, L. M. (2023). *Standarty NATO u sferi oborony: pravova pryroda ta implementatsiia v natsionalne zakonodavstvo* [NATO standards in the field of defense: legal nature and implementation into national legislation]. *Aktualni pytannia vyprobuvan ta sertyfikatsii ozbroiennia ta viiskovoi tekhniki*. No 1(1). pp. 25–30. Retrieved from: <https://surl.li/hujolc> (Accessed: 29 April 2025) [in Ukrainian].

2. Kushta, O. (2018). *Transformatsiia vidnosyn Ukraina-NATO v konteksti rosiisko-ukrainskoho zbroinoho konfliktu* [Transformation of Ukraine-NATO relations in the context of the Russian-Ukrainian armed conflict]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriia: Mizhnarodni vidnosyny*. Vol. 44. pp. 147–162. Retrieved from: <https://surl.li/entbbv> (Accessed: 10 April 2025) [in Ukrainian].

3. Partnerstvo zarady myru. Ramkovyi dokument 1994 [Partnership for Peace. Framework Document 1994]. Retrieved from: <https://surl.li/hufmyb> (Accessed: 17 March 2025) [in Ukrainian].

4. Partnerstvo zarady myru. Ukraina-NATO (2019). [Partnership for Peace. Ukraine-NATO]. Retrieved from: <https://surl.cc/ukqrvj> (Accessed: 07 April 2025) [in Ukrainian].

5. Khartiia pro osoblyve partnerstvo mizh Ukrainoiu ta Orhanizatsiieiu Pivnichno-Atlantychnoho dohovoru (1997). [Charter on a special partnership between Ukraine and the North Atlantic Treaty Organization]. Retrieved from: <https://surl.li/gtcueq> (Accessed: 19 March 2025) [in Ukrainian].

6. Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan pro vzaiemovidosyny ta spivrobotnytstvo Ukrainy z NATO: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 21 lystopada 2002 roku № 233-IV [On Recommendations of parliamentary hearings on relations and cooperation between Ukraine and NATO: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of November 21, 2002 No. 233-IV]. (2002). Retrieved from: <https://surl.lu/xzjkuo> (Accessed: 24 March 2025) [in Ukrainian].

7. Pro Stratehiiu voiennoi bezpeky Ukrainy: Rishenia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 25.03.2021 [On the Military Security Strategy of Ukraine: Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated 2021, March 25]. Retrieved from: <https://>

surl.li/khshcy (Accessed: 27 March 2025) [in Ukrainian].

8. Lappo, I. M., Herashchenko, M. O., Chervotoka, O. V. (2020). *Deiaki aspekty vprovadzhennia standartiv u systemu vyprovuvan ozbroiennia ta viiskovoi tekhniki Ukrainy* [Some aspects of implementing standards into the system of testing weapons and military equipment of Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Derzhavnogo nauково-doslidnoho instytutu vyprovuvan i sertyfikatsii ozbroiennia ta viiskovoi tekhniki*. Is. № 2(4). pp. 55–62. Retrieved from: <https://surl.li/szshvq> (Accessed: 13 April 2025) [in Ukrainian].

9. Sadovskyi, M. S. (2016). *Problemy vprovadzhennia standartiv NATO v funktsionuvannia Zbroinykh Syl Ukrainy* [Problems of implementing NATO standards in the functioning of the Armed Forces of Ukraine]. *Systemy upravlinnia, navihatsii ta zviazku* Is. 1. pp. 38–42. Retrieved from: <https://surl.li/ccyilp> (Accessed: 24 April 2025) [in Ukrainian].

10. Rekomendatsii za rezultaty komitetskykh slukhan Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan zovnishnoi polityky ta mizhparlamentskoho spivrobitnytstva na temu: «Zakomodavche zabezpechennia nabuttia Ukrainoiu povnopravnogo chlenstva v NATO ta zavdannia parlamentskoi dyplomatii»: Rishennia Komitetu z pytan zovnishnoi polityky ta mizhparlamentskoho spivrobitnytstva vid 8 sichnia 2025 roku protokol № 220 [Recommendations based on the results of committee hearings of the Verkhovna Rada of Ukraine Committee on Foreign Policy and Interparliamentary Cooperation on the topic: «Legislative support for Ukraine's full membership in NATO and the tasks of parliamentary diplomacy»: Decision of the Committee on Foreign Policy and Interparliamentary Cooperation dated January 8, 2025, protocol № 220]. Retrieved from: <https://surl.li/xjzjgv> (Accessed: 06 April 2025) [in Ukrainian].

11. Plan priorytetnykh dii Uriadu na 2025 rik: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 liutoho 2025 r. № 131-r [Plan of priority actions of the Government for 2025: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 18, 2025 No. 131-r]. (2025). Retrieved from: <https://surl.li/zrobyc> (Accessed: 09 April 2025) [in Ukrainian].

12. Popko, S. M. (2020). *Vprovadzhennia standartiv NATO u zbroinykh sylakh Ukrainy: stan, tendentsii* [Implementation of NATO standards in the armed forces of Ukraine: state, trends]. *Hileia: naukovyi visnyk*. Is. 158 (1). pp. 61–66. Retrieved from: <https://surl.li/zyhntm> (Accessed: 02 April 2025) [in Ukrainian].

13. Saienko, I. V., Yefimenko, A. Ye., Pryzhbylo, T. V. (2017). *Voienna reforma Ukrainy: dosiahnennia ta priorytetni zavdannia ukrainskoho viiska na shliakhu vprovadzhennia standartiv NATO* [Military reform of Ukraine: achievements and priority tasks of the Ukrainian army on the way to implementing NATO

standards]. *Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoi akademii (m. Odesa). Tekhnichni nauky* Is. 1. pp. 84–91. Retrieved from: <https://surl.li/cc/rncsod> (Accessed: 05 April 2025) [in Ukrainian].

14. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 bereznia 2014 roku № 876-VII [On the National Guard of Ukraine: Law of Ukraine of March 13, 2014 No. 876-VII]. Retrieved from: <https://surl.li/gfetqn> (Accessed: 29 March 2025) [in Ukrainian].

15. Kaliayev, A. O. (2020). *Syly bezpeky i oborony u systemi voiennoi bezpeky derzhavy* [Security and defense forces in the system of military security of the state]. *Naukovyi visnyk «Demokratychnе vriaduvannia»* Is. 2 (26). Retrieved from: <https://surl.li/eprrta> (Accessed: 07 April 2025) [in Ukrainian].

16. Pro nevidkladni zakhody shchodo zakhystu Ukrainy ta zmitsnennia yii oboronozdatnosti: Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 28 serpnia 2014 roku [On urgent measures to protect Ukraine and strengthen its defense capability: Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of August 28, 2014]. Retrieved from: <https://surl.li/uhfzli> (Accessed: 04 April 2025) [in Ukrainian].

17. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 travnia 2015 roku № 389-VIII [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine of May 12, 2015 No. 389-VIII]. Retrieved from: <https://surl.li/cc/qbdwie> (Accessed: 08 April 2025) [in Ukrainian].

18. Pro natsionalnu bezpeku: Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku № 2469-VIII [On national security: Law of Ukraine of June 21, 2018 No. 2469-VIII]. Retrieved from: <https://surl.li/cc/nek bmd> (Accessed: 04 April 2025) [in Ukrainian].

19. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku Natsionalnoi hvardii na period do 2020 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 1 liutoho 2017 r. № 100-r [On the approval of the Concept for the development of the National Guard for the period until 2020: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 1, 2017 No. 100-r]. (2017). Retrieved from: <https://surl.li/ewam si> (Accessed: 14 April 2025) [in Ukrainian].

20. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 20 serpnia 2021 roku «Pro Stratehichniy oboronnyi biuletен Ukrainy»: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 17 veresnia 2021 roku № 473/2021 [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of August 20, 2021 «On the Strategic Defense Bulletin of Ukraine»: Decree of the President of Ukraine of September 17, 2021 No. 473/2021]. (2021). Retrieved from: <https://surl.li/ecihsq> (Accessed: 01 April 2025) [in Ukrainian].

21. Plan priorytetnykh dii Uriadu na 2025 rik: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 liutoho 2025 r. № 131-r [Plan of priority actions of the

Government for 2025: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 18, 2025 No. 131-r]. (2025). Retrieved from: <https://surl.li/yxdawj> (Accessed: 09 April 2025) [in Ukrainian].

22. Doktryna z viiskovoho liderstva v Natsionalnii hvardii Ukrainy: Nakaz komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy vid 06 hrudnia 2022 roku № 450. VKP NHU 1-00.01. Viiskovi publikatsii. Natsionalna hvardiia Ukrainy [Doctrine of military leadership in the National Guard of Ukraine: Order of the Commander of the National Guard of Ukraine dated December 06, 2022 No. 450. VKP NGU 1-00.01. Military publications. National Guard of Ukraine]. 31 p. Retrieved from: <https://surl.li/zdukde> (Accessed: 19 April 2025) [in Ukrainian].

23. Pro zatverdzhennia Natsionalnogo planu dii z vykonannia rezoliutsii Rady Bezpeky OON 1325 «Zhinky, myr, bezpeka» na period do 2025 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu ministriv Ukrainy vid 28 zhovtnia 2020 r. № 1544-r [On the approval of the National Action Plan for the implementation of UN Security Council resolution 1325 «Women, Peace, Security» for the period until 2025: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 28, 2020 No. 1544-r]. Retrieved from: <https://surl.gd/bafkwd> (Accessed: 20 April 2025) [in Ukrainian].

24. Kontseptsiia viiskovoi kadrovoi polityky v systemi Ministerstva oborony Ukrainy na period do 2028 roku: Nakaz Ministerstva oborony Ukrainy vid 27.10.2023 № 637 [Concept of military personnel policy in the system of the Ministry of Defense of Ukraine for the period until 2028: Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated October 27, 2023 No. 637]. Retrieved from: <https://surl.lu/winujp> (Accessed: 03 April 2025) [in Ukrainian].

25. Doktryna diialnosti Natsionalnoi hvardii Ukrainy: Nakaz komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy vid 22 hrudnia 2023 roku № 1097. VKP NHU 1-00. Viiskovi publikatsii. Natsionalna hvardiia Ukrainy [Doctrine of activity of the National Guard of Ukraine: Order of the Commander of the National Guard of Ukraine dated December 22, 2023 No. 1097. VKP NGU 1-00. Military publications. National Guard of Ukraine]. 60 p. Retrieved from: <https://surl.cc/jafklg> (Accessed: 17 April 2025) [in Ukrainian].

26. Viziiia Heneralnogo shtabu Zbroinykh Syl Ukrainy shchodo rozvytku Zbroinykh Syl Ukrainy na naiblyzhchi 10 rokiv [Vision of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine regarding the development of the Armed Forces of Ukraine for the next 10 years]. Retrieved from: <https://surl.li/auskbc> (Accessed: 09 April 2025) [in Ukrainian].

27. Mamzenko, A. Iu. (2022). *Analiz polozhen AJP-01 Allied Joint Doctrine [STANAG 2437] ta formuvannia rekomendatsii shchodo yikh zaprovadzhennia v proekti Doktryny diialnosti Natsionalnoi hvardii Ukrainy* [Analysis of the provisions of AJP-01 Allied Joint Doctrine [STANAG 2437] and the formation of recommendations for their implementation in the draft

Doctrine of the National Guard of Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnogo universytetu Povitrianykh Syl* [Collection of scientific papers of the Kharkiv National Air Force University]. No 4 (74). pp. 96–100. Retrieved from: <https://surl.lu/avzwri> (Accessed: 03 April 2025) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції / Received: 20.04.2025
Прорецензовано / Revised: 30.04.2025
Схвалено до друку / Accepted: 05.05.2025

Halai Viktoriia

Doctor of Juridical Sciences, professor,
professor of the Department of State Security
of the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

LEGAL NATURE AND FEATURES OF THE APPLICATION OF NATO STANDARDS IN THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE

The article examines the issue of legal regulation of the implementation of NATO standards in the activities of the National Guard of Ukraine in the conditions of martial law. The emphasis is on the need to adapt national legislation to international standards to increase the defense capability of the state and deepen cooperation with the Alliance. NATO administrative, operational and logistical standards are analyzed and key regulatory legal acts that regulate the interaction of Ukraine with NATO in the field of security and defense are considered.

Existing problems of non-compliance of the National Guard of Ukraine with NATO standards are identified, in particular regarding personnel policy and logistical support. Ways to solve them are proposed through integration into a unified system of training for the security and defense sector, and the need to adopt a comprehensive regulatory document for the clear formation of the capabilities of the National Guard of Ukraine in accordance with the processes of military standardization and compatibility with NATO structures according to certain criteria is emphasized.

A promising direction for further scientific research is to further study the problem of forming an effective mechanism for ensuring state security. This will include determining the optimal organizational and legal forms of cooperation between NATO and the National Guard of Ukraine, which will allow for the most effective use of international experience and resources to strengthen the state's defense capabilities.

Keywords: legal regulation, national security; state security; NATO standards; National Guard of Ukraine; doctrine; vision; martial law.